

"לייהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.
וכך הוא אומר:
"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט' ז']

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משוואות- יצחק

דף עיון

במפרשים

יו"ל ע"י מ.מושקוביץ * משוואות- יצחק 79858 ד.ב.שדה-גת * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

שנת תשע"ז

פרשת במדבר

ויגדל קשישא לפיה מה שאמרו בפסיקתא
(ווטרתא) וזה לשונם ויהיו כל הפקדים
ונgo' וילחן הוא אומר בקע וגו' לשש מאות
אלף וגו' למןנו שבל ומן שעשו ישראל עסוקין
במלאכת המשכן לא חסירה מהם נפש אחת
ע"כ. דבריהם זיל לפיה הנראה רוחקים, שלא
אדרבא בהשפיל על דבר אנו רואים שתחסרו
יוטר מה מה שתחסרו במעשה העגל הגם שלא
היו עסוקים ב מלאכת המשכן:

אלא לפיה מה שעלה בידינו שבל שבט לוי
ושאולים שחילם (שקלים פ"א מ"ג) אין
קשישא, כי במספר שבפרשות פרקי ר' היה הלוים
בכלל המספר אבל במספר שלפנינו לא נכנסו
הלוים, ומעתה הרי שהוסיפו כל מספר הלוים,
ולזה אמר בסמוך במספר והלוים לא כתפקידו
בטעו בני ישראל, ולא היה צריך לומר שהנני
רוואה שלא כתפקידו במספר הקודם, והן אמרת
אם אמר הכתוב באשר צוה ה' כמו שאמר
הכתוב אחר פרשת הרגלים התייחס אומר כי בא
להסבירו שקיים מאמר ה' שצוה שלא יפקדו
אותם, וממה שלא אמר אלא והלוים לא
התקדשו בתוכם הרי זה מראה באצבע כי
נתבען לומר אל תחתמה על המספר שהו
בשורה למספר הקודם אלא תוספת והלוים לא
התפקידו והרי לפניו כיiron:

א. אוורחות.

פרק א' פסוק ב':

ב) שאו את ראש וגוז. אריך לדעת מס' זה
למה. ורש"י זיל הביא דברי המדרש
שאמרו כי כשהבא להשרות שכינתו בתוכם תער
למנוחם ע"כ, וזה לא יספיק לישוב הפטש. כי
זה לו למנוחם קדם חוץ ניסן לא אחר כה,
גם בהפלגה ומן חוץ ימים, ונראה לי בתקדים
לחקר זאת, כי במספר שאחר העגל שהוא
מספר שבפרשות פקודי באו לכלל חשבון ר'
מאות אלף וג' אלף וזה מאות ונו' שיש
במספר זה נוסף על מספר יווצאי מקרים
שלשת אלפיים והוא מאות וחמשים במקשה ומן
ששה תדרשים הגם שכלה בהם העגל בג' מני
מיתות, מגפה, חרב בני לוי, השקאת אפר
העגל, ובמספר שלפנינו שהוא אחר ו' תדרשים
אחרים במספר הב' רואני שלא הוסיף על
מספר הקודם לו אפילו אחד. וזה דבר כמעט זר
למואד שלא הוסיף, שאין יתכן שבמהמשך ומן
זה לא יבואו מהם לכלל עשרים, ומה גם שלא
ארע להם חסרונו ונוסף שעשו עסוקים ב מלאכת
הmeshen:

המשן:

1. אני *המשן* עצמה כמי צורה ואני *הmeshen* לך אסתה פסק?
2. אתה *הmeshen* האיתות פאון הatzג ואיך זה *הmeshen*?
3. גפי מה אתה קוראים הרוisaת *הmeshen*?
4. אתה *הmeshen* הכהן את כמ' הסקות?
5. אתה אמר לנו היה אסתה פון ישלג פון היה אסתה הלוויים?

* *

אלא על ידי עניין משותף הפועם בלבם פנימה. "בני ישראל" הם העם היהודי כולם; ובמסגרת העם זהה הרוי ה"עדיה" מצינית את כל השומרים העצמאים של תפקיד הכלל; ואין תפקיד לכלל ישראל אלא קיום התורה. המושג שהובע כאן בתייחס "עדיה" הובע לעיל (שמות ל, יב) בתייחס "לפקדים". פקודי בניישראל הם אלה שתפקידם כלל ישראל זוכרים ופוקדים; הם הם הגברים בישראל, שתפקיד הכלל "הופקד" בידיהם. נמצא, שאין מדובר כאן במפקד אוכלוסין; אין מבקשים להכיר את מספר הנפשות; אלא מבקשים לדעת, מה מספר ה"גברים", המנוונים לתורה ישראל,

למשפחותם לבית אבתם. אולם הגברים הבוגדים לא ניגשו במישרין אל עדת בני ישראל, אלא החוגו הגדול והמקיף של העדה כלל בחוכו שני הוגים פנימיים. כי העדה מורכבת משבטים, וכל שבט מרכך משפחות. נמצא שיש לנו את הגברים למשפחותיהם ואת המשפחות לשבטייהם; והשבטים מצטרפים למנוי הכלול של עדת בני ישראל.

?jk אַתָּה שְׁמַע תְּנִזְנֵת אֶת־קֹרְבָּן ?jk כִּי־אַתָּה שְׁמַע תְּנִזְנֵת אֶת־קֹרְבָּן ?jk

(מה) ויהיו כל פקודי בני ישראל. מוחה
ויכיו כל פקודי בני ישראל צד מלות אלה
ישראל לרוך לסדר עולם קיה בכל אלה כ-
ספתקין כסודעה זמת, חור וממר ויסיך
עכרים וכו' עד סוף ספתקון קוה מחרה
ובמנין סרחהון להאר לוס על מלומכת הס-
פלג גדוֹל, וכבר כתבתי בס' (צחות נ'ח)
מודגמת בהנוגה למולמה ממוגה התולדות
(מו') לא תהפקרו. מורכב מוגן הפלג ו-
לפי סבכומו זה ס' ה' מת מטה: אך ה' מת מטה
סליג ימנס נגלוותם כמו צהום מונה ה' מת
שלויים ה' מת נעלמא ויתנו סלוס מוגיס ציד כ-
בכינן מורכב, כלומר לנו הפקדו ע"י מטה,
בתותם. פירוט חמוץ בני ישראל, ה' גל הס-
(ג' פ'ז'): (מט) אך את מטה לוי לא תהפקר
מנומות שלויים מפני שנחמור לו ותחמס י'
צרכי נסיך למטה לי, ה' גל נטה גלנו
כך לו כדי רצוב עולם יקדס עתמה דחומר
סס לנו ויהי ככלל הארץ כיונת ה' גל מעוזה
(ג) הפקר. כוורות כזרע היה צהפעיל ה'
ה' ינלה מהרי מלה על כמו כן:

ג. ביאו יש"ד.

1.	נה מיטיג' ונסקייל כלערוי קמיינליך
2.	נה מיטיג' גפסאך נו?
3.	איך ונסקייל כלערוי את הפלג תון
4.	קמיינליך גפסאך נו, ונסקייל כלערוי
5.	נה מיטיג' גפסאך את כסאך ר?

(ב) היו את־ראש. ראה פ"י שמות ל, יב ואילך. נאמר שם בפסוקים יב וטו, שכל העובר על הפקודים יתן מחצית השקל תרומה לה'; וכל התורומות האלה תימסרנה אחר כך לבדוק הבית — "על־עבדות אهل מועד". נמצא אפוא, שכל איש יהדי "نمנה" ונחשב רק על פי נאמנות פעולתו לזרעה; וכל מפקד נעשה רק בשירות המקדש, והוא מבוצע רק לצורך מטרותיו. שיטה זו של מפקד העם קשורת גם היא את פתיחת החומרה הריביעי אל סיום החומרה השלישי; שהרי מדובר גם שם בערכים ובנדרי בקדש.

כל-עדת בני-ישראל. עדה — על משקל שנה
לדה, דעה וכדו' — מושרש "יעד", קרוב אל "יחד":
להתאחד לצורך מטרה משותפת. נמצאת זו משמעות
עדה: אנשים שנתחדדו למען יעוד משותף, ואשר
השותפות של ייעוד זה מאחדת אותם. יחדים הופכים
עדה — לא על ידי פקודה הבאה אליהם מן החוץ —

piece

1.	נה נורכת הנתקד ? כkJ וככפ' פ' ? עת לכלי
2.	איך וכמה נתנויה ? "NKJ נויה" כkJ ?
3.	אנו הייזע הנושא ? פ' ? עת "ק' ?
4.	מי הטע פ' ? עת לכלי ?ejk עת ? עת "ק' ?
5.	מי חיפיא הוכיח ? ומי פ' ?ejk ומי ?ek ? ?ek ?

* * *

ג. ביאו יש"ד.

פרק ב' פסוק ד':

ועיקר שרש "עבא" שתיאוריות "עבא", ומזה "שול תשולו לה מן העצתיים" (רות ב, ט) והוא ברך שבלים (בנור), חיבור שבלים נפרדים. ומזה לרובינו "אורחין רחיקא וצבתן" (בגמרא שלנו הירשא "זצוחתין", אבל עין עבתה הביא גירסה "זצבתין" בסימא" (סוכה נב, א), "לצברתא [אצלנו הירשא "דצוחתא" אבל עין ערכן הניל' בעלמא]" (פסחים פט, ב), "צבתא דחרש" (בבא קמא ט, ב), "אימה בברחתה מצטברתא" (בבא בתרא ב, א) על ההתחברות בני אדם יחד (פעראייניגונג) עיין ערך: עב). כן כל אנשי בית אב, אשתו בניו ובנותיו הכהנים אחוריו ונטפלים עמו אחויים ודובקים אליו נקראו "עבאו" (וינו אנחהאנגר, אונגההאריגע). ואמר הכתוב כאן בכל אחד מן השבטים "עבאוי" ו"פָקוּדֵי" להודיע לנו שלא היה איש מהם נפרד ונבדל מאנשי ביתו אף בדרך מסעם, ולא היה כהן לאחד מהם דעתו מוטדרת בראגה ממウמד אנשי ביתו. וכן הזכיר כאן בכל דגל מלת "לצבעותם" על כוונה זו, וזאת ל' יורה על החירוף במלת "עם", כמו "השלימה אל בני ישראל" (יהושע יא, ט) תרגומו "עם בני ישראל".

פרק ג'

1. קידא זאג את הפסוק, כי אם קי אקיינט את האפק: "קז' כהן גדי מטאוי?
2. כי אם כלערנו אקיין אהה זו כהן וקכגן?
3. כי אם אהנטה פוך הפסוק ג'זטן?

* * *

פרק ד' שבעת אלף ו חמיש מאות (ג' כ"ב)

בבשפר הפקודים של כל השבטים למעלה בפרשא א' הגיע המניין של כל שבט למספר מסוים, לחמשים. לששים ולשבטים אלף בכל אחד. והפחות שבבולים (שבט מנשה, שם פסוק כ"א) הגיע לשניים ושלשים אלף, ולכך יש להתפלל ולעומד על סבת הדבר, למה נפחת כל כך מספר שבט לוי עד כדי פחות מרביע שאל המספר יותר קטן במספר השבטים, כי כבבואר, שבט מנשה (הפחות שבמנין) הי' ל"ב אלף, וסביר לוי רק לשבעת אלף.

ורכיבן כתוב, דכל השבטים נתרבו בהשגחה, וזה מפני שהי' להם חלק ונחלה בארץ היהת הארץ כספתת לרביי אנסים. אבל שבט לוי לא הי' לו חלק ונחלה בארץ כ מבואר כ"פ בתורה, וחירך על המעטרות לא הספיק זה לרביי אנסים, ונתרבו בטבע.

ועל דעתו הסדרה להיפא, כי ינון כי כל השבטים היה להם דוד חלק ונחלה בארץ היו מתרבים בטבע, بلا דאגת רבוי פרנסה, אבל שבט לוי שהי' חי רק על המעטרות, ומוננותיו היו קזובים ומאזוביים, כגון יבמות (ס"ה א') נושא אדם כבה נשים ובלבד שיש לו למיוןינהו כלמה, לפונסן, ונלמד זה מדרפי ה' כאן, שהשוגיח בו זה על שבט לוי, עפ"ז.

ויתר מזה נראה לומר בטעם מזוז המספר בשבט לוי, עפ"ז הפסוק בריש פרשה שמota: וכאשר יענו אותו כן ייבח וכן יפרוץ, מה הי' ברכה מיוחדת תחת העוני, הנה מעלה זו הייתה בכל השבטים שנשתעבדו למצרים, אבל שבט לוי, כידוע הי' חפשי משעבך לא שלטה בו הברכה מן: כן ייבח וכן יפרוץ.

וטעם הדבר שבט לוי לא נשתעבד למצרים לפרקעה — לא נתבאה. ואולי אפשר לומר, משום עוד בימי יוסף הי' חק לכהנים מאת פרעה שלא ישאו במשא המשם, ושבט לוי הי' מאין מורה הדת, ממש"כ (פ' ברכה): יירנו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל, חכו גם הם בתוד שאר כהני הדת מן מס וממן עבזה שגס זה בכלל מס. ממש"כ: וישמו עליון שרי מסים (פ' שמות) ייבן ערי מסכנות, הרי דבנין בכלל מס. וכן מתבאר במלכים א' (ה) ייצל המלך שלמה מס מכל ישראל ויהי המש שלשים אלף איש: ועובד בבניין בהמ"ק, והנה קורא לזה מס.

פרק ג' תוספת ברכה.

פרק ג' פסוק כב:

פרק ג'

1. קיוה קי איז' כלערנו כלאכליות קאלאן?
2. האם קי איז' נא הוא קא נאכ' קא צאיין ג'זטן?
3. אקי ג'זט הראק'ן קאצ'ן נא?
4. התאכ'ן ג'הספיכ' את האלאכ'ים: הראת, גאנ', פאכ', פאכ'ן פאכ'ן?
5. כלערנו סוחה את הפקיד, כי אם קא נא נא נא נא נא?
6. ג'נט ג' נאקה גאנ' ג'וי ג'הספיכ'ת "קן' יקכת און' יאלז'?"
7. אקי הצעתנו דס' כלערנו פוך סאנ' ג'וי ג' רעתאקס'ן פאנ'ס'ין?